

Magyarország Alkotmánybírósága
1015 Budapest Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Melléklet: 3	db
	Kezelőiroda:
Peldány: 1	
Erkezett: 2019 OKT 17.	
Ügyszám: 6102 / 0 - 0 / 2019 / M	
ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	

Mint a [REDACTED]
[REDACTED] továbbiakban: Indítványozó) I/1. szám alatt
csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője, a [REDACTED]
[REDACTED] az
Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése
alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg, hogy a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 2019. április 15-én hatályba lépett módosításai teljes egészében (különösen pedig a 2011. évi CCVI. törvény 7. § (2) bekezdése, 7/A. § (2) bekezdése, 9/A. §-23/A. §§-i) ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével (szükségesség-arányosság elve), VII. cikk (1) bekezdésével (lelkiismereti és vallásszabadság), (3) bekezdésével (állam és egyház elválasztása), VIII. cikk (2) bekezdésével (egyesülési jog) valamint XV. cikk (2) bekezdésével (diszkrimináció tilalom) és semmisítse meg azokat.

Az Indítványozó kéri adatai zártan kezelését az Abtv. 52. § (5) bekezdésére figyelemmel.

Az indítvány alátámasztásául az alábbiakat adom elő.

I. Általános háttér és az Indítványozó bemutatása

1. Az Indítványozó 1998. november 19. óta egyházként volt bejegyezve Magyarországon. Az Indítványozó működésének célja keretet nyújtani a közösségi vallásgyakorláshoz mindazoknak, akik hisznek a teljes Szentírásban (Biblia), újjászülettek és Jézus Krisztus

elkötelezett tanítványaiként akarnak élni. A szervezet célja továbbá: a) Isten dicsőségét szolgálni a földön „szóval és tettel” (Kol.3/17.) b) Hirdetni az Evangéliumot „minden teremtségnek” (Márk16/15) c) Felkészíteni a hívőket a „szolgálat munkájára” (Ef.4/12) d) Védelmet nyújtani külső szellemi és erkölcsi kihívásokkal szemben (Apcs.20/28.) e) Úrvacsorai közösség és az agapé gyakorlása (Apcs. 2/42.) f) A Biblia szellemi és erkölcsi üzenetének népszerűsítése a társadalomban g) A család intézményének erősítése (Zsid 13,4) h) Annak elősegítése, hogy a hívők szűkebb és tágabb környezetük minél hasznosabb és megbecsültebb tagjaivá válhassanak (Mt 5,16).

2. Az Indítványozó egyházi működése az 1. pontban jelzett időponttól folyamatosan fennállt (és mind a mai napig fennáll, noha más formában), mindaddig, amíg Magyarország Országgyűlése 2011. december 30-án el nem fogadta a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvényt (a továbbiakban: régi Ehtv.).

3. A régi Ehtv. rendelkezései számos okból jogsértőek voltak, így különösen, de nem kizárólagosan a tekintetben, hogy a törvény mellékletében nem szereplő egyházak egyházi státuszukat elveszítették. Az Indítványozó nem került be a régi Ehtv. mellékletébe, így egyházi státuszának megőrzése érdekében újraregisztrálni lett volna magát köteles, mindaddig azonban – és azóta sem – a 2011-es jogalkotás előtti egyházkénti működésre nem volt jogosult.

4. Magyarország Alkotmánybírósága 2013. március 1-jén meghozta a 6/2013. (III. 1.) számú AB határozatát, amely megsemmisítette az Ehtv. egyházak regisztrációjára vonatkozó rendelkezéseit és kötelező erővel kimondta, hogy az Indítványozó egyházi jogállása létezik, azt be kell jegyezni. Dacára az Alkotmánybíróság döntésének, az Indítványozó egyházkénti regisztrációjára ("visszaregisztrálására") jelen beadvány benyújtásáig – tehát több mint hat év elteltével – sem került sor.

5. Az Indítványozó fenti jogséremlere vonatkozásában az Emberi Jogok Európai Bíróságához (továbbiakban: Bíróság) is fordult, amely ügyben [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] a Bíróság 2014. szeptember 8-án véglegessé vált ítéletében (továbbiakban: Ítélet) elmarasztalta Magyarországot az Indítványozónak okozott jogsérelem kapcsán, egyben vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére kötelezte. Az Ítélet alapján az Indítványozó és a magyar kormány

között megállapodás született a megfizetendő kártérítés mértékéről, amelyre sor is került, ugyanakkor a mai napig nem nyerte vissza egyházi státuszát, amelyre a jelenlegi – 2019. április 15. napján hatályba lépett – magyar szabályozás értelmében továbbra is igen halvány kilátása van.

6. Az Indítványozó helyzetén nem változtat az a tény, hogy a t. Alkotmánybíróság fent hivatkozott határozatával megsemmisítette a regisztrációról rendelkező törvényi részeket, és felhívta a jogalkotót azok pótlására, ugyanis a jelen beadvánnyal támadott, módosított szabályozás továbbra is alaptörvény-ellenesen tesz különbséget vallási tevékenységet végző szervezetek között, továbbá meggátolja, hogy az Indítványozó az évtizedeken át fennálló egyházi státuszát a maga teljességében nyerje vissza.

7. A tények teljességéhez továbbá az is hozzátartozik, hogy még 2013-ban az Indítványozó a régi Ehtv. alapján belekezdett az elismertetési eljárásba, ami 2015-re érte el azt a fázist (bírói eljárás és azon belül bírói kezdeményezésre induló alkotmánybírói kontroll után), amikor az illetékes miniszter tájékoztatta őket arról, hogy kérelmüket továbbította a parlament illetékes bizottságának. Ezután nem történt semmi, egészen 2018 évé végéig, amikor is a régi Ehtv. módosítására került sor. A módosítás egy tollvonással megszüntette a korábbi eljárásokat, nem írt elő kárpótlást vagy bármi egyebet az elvesztegetett évekért.

II. Az indítványozói jogosultság és a befogadhatóság

8. Az Indítványt az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján terjesztem elő, amely szerint az érintett személy vagy szervezet az Alkotmánybíróság eljárását akkor kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

9. Az Alkotmánybíróság az érintettség törvényi követelményének értelmezéséhez a Német Szövetségi Alkotmánybíróság által kidolgozott dogmatikát vette alapul, amikor az érintettség kritériumát annak *személyes, közvetlen és aktuális* voltában konkretizálta.

10. Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy egyrészt érintettje volt már annak a 2011-es jogalkotói változtatásnak is, amely megszüntette megszerzett egyházi jogi státuszát, és előbb egyesületi majd vallási közösségi jogállásba kényszerítette, valamint a jelenlegi módosítás szerint az Ehtv. 7. § (2) bekezdés a) pontja alá eső vallási egyesületként funkcionál, így a támadott törvény személyi hatálya kiterjed rá.

11. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetében akkor beszélhetünk közvetlen érintettségről, ha a támadott jogszabály az Indítványozó alapjogi pozícióját önmagában – további jogi aktusok meghozatala nélkül is – megváltoztatja. Ha tehát a jogszabály hatályosulása önmagában nem, csak további – a támadott jogszabályon alapuló – egyedi aktusok alkalmazásával vezet egyedi alapjogsérelemhez, az Indítványozó köteles az adott egyedi aktus meghozatalát bevárni, és az egyedi aktussal szemben jogorvoslattal élni. Nem ilyen megszorító azonban a közvetlen érintettség értelmezése a német gyakorlatban akkor, ha a bevárandó egyedi aktus olyan következményt tartogat, amelynek elszენvedése az Indítványozótól nem várható el. [A német gyakorlatban lásd például: BVerfGE 122, 342 (355), BVerfGE 20, 283 (290); 46, 246 (256); 81, 70 (82); 97, 157 (165).]

12. A szintén az egyéni jogsérelmek miatti panaszok alapján eljáró Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata alapján is arra a következtetésre juthatunk, hogy a hasonló esetekben az Indítványozó érintettsége fennáll akkor is, ha a panasz benyújtásakor még ténylegesen nem került alkalmazásra az alapjogot sértő szabály. A Bíróság a befogadhatóság kérdésében úgy foglalt állást, hogy az Indítványozó érintettsége elfogadható, amennyiben az állítólagos jogsérelem a közeli jövőben bizonyosan bekövetkezik. A Bíróság különösen akkor tartja befogadhatónak az ilyen indítványokat, ha az Indítványozó érdekei enélkül helyrehozhatatlan sérelmet szenvednének, mert ilyenkor a befogadás szükséges ahhoz, hogy az Egyezmény szerinti jogvédelmi intézményrendszer hatékonyan legyen képes működni. (Lásd pl. *Segi and Others*, Decision of 23 May 2002).

13. Az Alkotmánybíróság az érintettség személyes, közvetlen és aktuális voltát érintő jogértelmezésében követi a fenti értelmezést [lásd elsősorban a 3007/2012. (VI. 21.) AB végzést [4], a 3114/2012 (VII. 26.) AB végzést [5] és a 24/2014. (VII. 22.) AB határozatot]. Ugyanez derül ki a 33/2012. (VII. 17.) AB határozatában megfogalmazottakból is, amely határozatban az Alkotmánybíróság az érintettség kérdésében úgy foglalt állást, hogy az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére

szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik [66].

14. Nincs akadálya tehát a közvetlenség követelménye megállapításának sem, mivel a támadott szabályozás eleve rögzíti az Indítványozó státuszát egy diszkriminatív rendszeren belül, amelyet a jogalkotó mindenfajta racionális érvrendszer nélkül alakított ki, továbbá a vallásszabadságot sértő módon határoz meg olyan feltételrendszert, amely miatt az Indítványozó jogsérelmet szenved. Egyebekben a t. Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszra valódi jogorvoslatként tekint és a strasbourgi Bíróság is hatékony jogorvoslatnak minősítette azt – ezt a funkcióját viszont csak akkor tudja betölteni, ha jelen ügyben benyújtott panasztípus kapcsán a befogadhatósági kritériumokat a t. Alkotmánybíróság nem kezeli túlzott formalizmussal.

15. Végezetül, az aktuális érintettség kérdésére is röviden ki kell térni, ugyan a fentiek fényében ez álláspontom szerint nem lehet kérdéses. Indítványozó státuszát és vallásgyakorlásának kereteit a támadott szabályozás jelen pillanatban is alaptörvény-ellenes keretek közé szorítja – értem ezalatt mind a diszkriminációt, mind pedig a szabad vallásgyakorlás korlátozását a vallástól teljesen idegen feltételrendszerhez kötésével.

16. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése az indítvány előterjesztésére határidőt állapít meg. Eszerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybíróság eljárása megindításának az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan nap elteltével nincs helye. A törvénymódosítás 2019. április 15-én lépett hatályba, az alkotmányjogi panaszt tehát a határidőn belül nyújtja be az indítványozó.

17. A támadott rendelkezések és módosítás Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság mindeddig sem alkotmányjogi panasz, sem bírói kezdeményezés alapján nem hozott döntést, így az Abtv. 31. §-ában foglalt korlátozás sem képezi a panasz előterjesztésének akadályát. Az Alkotmánybíróság eljárásának az sem lenne akadálya, ha időközben más eljárásban, például az országgyűlési képviselők egynegyedének indítványa alapján utólagos normakontroll eljárásban döntést hozna, hiszen az Abtv. 31. §-ában foglalt *res iudicata* szabályok csak alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján lefolytatott korábbi eljárásokra korlátozódnak.

18. Jelen beadvány egyértelműen az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. Álláspontom szerint a jelen ügyben támadott rendelkezések az egyház és állam elválasztásának kérdését és az ebből fakadó állami szabályozás, illetőleg attól való tartózkodás területét érinti a vallásszabadsággal összefüggésben. Mint ilyen kérdés, alappal tarthat számot a t. Alkotmánybíróság vizsgálatára, hiszen merőben a jogállam ellen hatna, amennyiben a szabályozás eredményeként egyes egyházi státuszt elnyerő szervezetek privilegizált helyzetbe kerülhetnének más, tevékenységükben tőlük semmiben nem különböző vallási tömörülésekkel ellentétben. Az is felvet továbbá alkotmányos aggályokat, hogy mi indokolja egyáltalán a különbségtételt és van-e olyan objektív mérce, amely alkotmányosan meg tud húzni az állammal való együttműködésben és az ezekhez kapcsolódó feltételrendszereket, amely az egyes vallási szervezetek és vallásgyakorlók alapjogát csak a szükséges és arányos mértékben korlátozza.

III. A támadott szabályozás alaptörvény-ellenessége

A. Az Alaptörvény VII. cikkének (1) és (3) bekezdése – vallásszabadság, valamint az állam és az egyház elválasztásának kötelezettsége

A vallásszabadság alaptörvény-ellenes megszorítása

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

19. Az Alaptörvény VII. cikke deklarálja a vallásszabadsághoz való jogot, vagyis azt, hogy *vallásos meggyőződését mindenki szabadon, egyénileg akár másokkal kinyilváníthassa, gyakorolja, tanítsa.* Rögzíti továbbá az Alaptörvény, hogy *az állam és a vallási közösségek különváltan működnek; a vallási közösségek önállóak.* Az Alkotmánybíróság számos határozatában foglalkozott a vallásszabadsághoz való jog, valamint az állam és egyház elválasztásának alkotmányos tartalmával.

20. Az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként szögezte le, hogy **az államnak vallási és a lelkiismereti meggyőződésre tartozó más kérdésekben semlegesnek kell lennie.** A vallásszabadsághoz való jogból az államnak az a kötelessége következik, hogy az **egyéni meggyőződés szabad kialakításának lehetőségét biztosítsa.**

21. A vallásszabadság hagyományos tartalmába az Alkotmánybíróság a következőket értette bele: a hit (meggyőződés) szabadságát; a vallásgyakorlás szabadságát, beleértve a negatív vallásszabadságot, vagyis a meggyőződés kinyilvánítása mellőzéséhez való jogot; s tartalmazza végül – noha nem külön szabályként, hanem az „együttesen” és „nyilvánosan” történő vallásgyakorlás szabadsága révén – a vallási gyülekezési és egyesülési szabadságot is.

22. A három elem közül a vallásgyakorlás joga (a hagyományos kultusz-szabadság) a legfontosabb; ez áll a legközelebb a többi szabadságjoghoz is, sőt e tekintetben a vallásszabadság a kommunikációs alapjogok közé illeszkedik. A vallásszabadságnak azt az elemét, hogy bárki meggyőződése szerint élhessen, nyilvánvalóan másként kell jogilag kezelni, mint a klasszikus, a véleménynyilvánítás szabadságával rokon, „vallásos cselekmények, szertartások végzése útján” való vallásgyakorlást. De a lelkiismereti meggyőződés megvalósítása a társadalmi életben egyben **szimbolikus kommunikáció is, amire a kommunikációs szabadságjogok jellemzői megfelelően alkalmazhatók.**

23. Az Alkotmánybíróság kimondta továbbá a vallásszabadsághoz való jog és az emberi méltósághoz való jog kapcsolatát elemezve, hogy maga az emberi személyiség a jog számára érinthetetlen (ezt fejezi ki az emberi élethez és méltósághoz való jog korlátozhatatlan volta), a jog csakis a külső feltételek biztosításával segítheti az autonómiát. Ezért a gondolat, a lelkiismeret és a vallásos hit (meggyőződés) szabadságához való jogból önmagában – ha ti. a vallás gyakorlásához való jogot most nem vesszük figyelembe – az államnak az a kötelessége következik, hogy **az állam nem ítélkezhet vallásos hit vagy lelkiismereti meggyőződés igazságtartalmáról.**

24. A vallásszabadság kiemelt védelme a fentiekén túl abból is következik, hogy a vallásgyakorlás joga és a véleménynyilvánítás szabadsága szorosan összefügg. A 30/1992. (V. 26.) AB határozat a gondolat- és vallásszabadságot is a **kommunikációs alapjogokhoz sorolta.** E jogok „anyajoga”, a véleménynyilvánítási szabadság az alapjogok hierarchiájában az Alkotmánybíróság szerint megkülönböztetett helyet foglal el. Az idézett határozat kimondta, hogy *a véleményszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni.* Értelemszerűen vonatkozik ez a vallásszabadságot korlátozó törvényekre is.

25. A gondolat- és vallásszabadságra a jog akkor képes hatást gyakorolni, ha a gondolat vagy a belső meggyőződés megnyilvánul. Ez a megnyilvánulás a vallás gyakorlása. Még a

„vallás vagy más lelkiismereti meggyőződés szabad megválasztását vagy elfogadását” is csak azon keresztül tudja védeni az állam, hogy az eszmék szabad áramlását biztosítja. Egyrészt a gondolat-, a lelkiismereti és a vallásszabadsághoz való jog természete, másrészt a jog lehetőségei folytán is, az állam kompetenciája csakis a meggyőződést alakító, illetve kifejező kommunikációs folyamatra korlátozódhat. Az állam e helyzetéből is következik semlegessége, és az, hogy a vallásszabadságnak csak „külső korlátai” lehetnek.

26. Az Alkotmánybíróság az állam és egyház elválasztásának elvével kapcsolatban kifejtette, hogy ebből az elvéből az következik, hogy **az állam sem az egyházakkal, sem valamelyik egyházzal nem kapcsolódhat össze intézményesen**; hogy az állam nem azonosítja magát egyetlen egyház tanításával sem; továbbá, hogy az állam nem avatkozik be az egyházak belső ügyeibe, és különösen **nem foglalhat állást hitbéli igazságok kérdésében**.

27. Mindebből következik, hogy az államnak az egyházakat egyenlőkként kell kezelnie. Mivel az állam éppen azokban a tartalmi kérdésekben nem foglalhat állást, amelyek a vallást vallássá teszik, a vallásról és egyházzal csak elvont, minden vallásra vagy egyházra egyaránt alkalmazható keretszabályokat alkothat, amelyek révén ezek a semleges jogrendbe illeszkednek, s tartalmi kérdésekben a vallások és egyházak önértelmezésére kell hagyatkoznia. Ezért a vallásszabadságnak csakis nem-vallási, s így nem specifikus, hanem mindenkire, illetve bármely más késztetéstől fakadó, de hasonló cselekvésre is érvényes korlátai lehetnek. Éppen a semleges és általános jogszabályi keretek révén az állam és egyház szétválasztása a lehető legteljesebb vallásszabadságot biztosítja. Mindazonáltal, **az állam megszegi a vallásszabadság jogából rá háruló kötelezettségét, ha nem azon munkálkodik, hogy mindenki számára a tudatos választás legyen lehetséges**.

28. Az egyház az adott vallás és az állami jog számára nem ugyanaz. A semleges állam nem követheti a különböző vallások egyház-felfogásait. Tekintettel lehet viszont mindarra, amiben a vallási közösségek és az egyházak általában, történelmüket és társadalmi szerepüket illetően különböznek az egyéb társadalmi szervezetektől, egyesületektől, érdekképviselőktől. A vallási közösségek – az egyesülési jog alapján létrehozható szervezeti formák mellett – szabad elhatározásuk szerint igénybe vehetik az állami jog által „egyház”-ként meghatározott jogi formát is. Az állam e jogintézménnyel van tekintettel az egyházak sajátosságaira, és teszi lehetővé, hogy a jogrendbe sajátos minőségükben illeszkedjenek. A vallási közösség az általa

választott jogi szervezeti formának megfelelő jogállást nyeri el; vallási közösség voltából fakadó sajátosságait ennek keretei között érvényesítheti.

29. Az **állam semlegessége** a vallásszabadsághoz való joggal kapcsolatban nem tétlenséget jelent. Az államnak **kötelessége, hogy** a vallásos meggyőződés kinyilvánítása, tanítása és az életvitelben való követése, az egyházak működése, s ugyanígy a vallás elutasítása, továbbá a vallási meggyőződésről való hallgatás számára **olyan teret biztosítson, amelyben a különböző felfogások szabadon képződhetnek és fejlődhetnek, s ezen keresztül lehetővé teszik az egyéni meggyőződés szabad kialakítását.** Az államnak egyrészt ezt a szabad kommunikációs folyamatot kell biztosítania; ez a kötelessége a gondolatszabadsághoz és szabad véleménynyilvánításhoz való jogból is adódik [összefoglalóan lásd: 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993. 48, 50-51.].

30. A vallásszabadsághoz való jog alapjog. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében alapvető jogot csak más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme értelmében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmával összhangban lehet korlátozni. Ez a szabály az Alkotmánybíróság gyakorlatából átemelt ún. szükségesség-arányosság tesztje, melyet az AB a 30/1992. (V. 25.) AB határozatban dolgozott ki.

31. A szükségesség arányosság teszt értelmében az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközehez, ha másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan [30/1992. (V. 25.) AB határozat, ABH 1992. 167., 171].

32. A Bíróság esetjogában rámutatott, hogy a 9. cikk által védett, a gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság a „demokratikus társadalom” egyik alapját jelenti az Egyezmény értelmében. A vallásszabadság – miközben elsősorban egyéni lelkiismereti kérdés – magában foglalja „a vallás (az egyén vallásának a) kinyilvánításának a szabadságát” is, egyedül vagy másokkal közösen, nyilvánosan, vagy azoknak a körében, akiknek ugyanaz a hite, mint az adott személynek. A szavakkal és cselekedetekkel történő tanúságtétel hozzátartozik a vallásos meggyőződéshez (ld. Kokkinakis v. Greece, 25 May 1993, § 31, Series A no. 260; Buscarini and Others v. San Marino [GC], no. 24645/94, § 34, ECHR 1999–I).

33. Hangsúlyozza gyakorlatában a Bíróság, hogy az államnak semlegesnek és pártatlannak kell maradnia, amikor a vallásszabadság terén gyakorolja a szabályozó hatalmát, valamint a különböző vallásokhoz, felekezetekhez és meggyőzésekhez fűződő viszonyában (ld. Metropolitan Church of Bessarabia, § 116; Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas, § 97). A tények, amelyek arra utalnak, hogy a hatóságok nem maradtak semlegesek, amikor ezen a területen gyakorolták a hatalmukat, szükségszerűen ahhoz a következtetéshez vezetnek, hogy az állam beavatkozott a hívők azon jogába, hogy vallásukat kifejezésre juttathassák az Egyezmény 9. cikke értelmében. A Bíróság felidézi, hogy – az egészen kivételes esetektől eltekintve – a vallásszabadságnak az Egyezmény által biztosított joga kizár minden mérlegelési lehetőséget az állam részéről annak meghatározásában, hogy a vallási meggyőződés vagy az annak kifejezésére használt eszközök törvényesek-e (ld. Hasan and Chaush, §§ 77-78). Valójában az állam kötelező semlegessége és pártatlansága, amint azt a Bíróság esetjoga meghatározza, összeegyeztethetetlen bármely olyan jogkörrel az állam részéről, amely a vallási meggyőzések törvényességét vizsgálja (ld. Metropolitan Church of Bessarabia).

34. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a vallási közösségek hagyományosan és általában szervezett formában működnek. Olyan szabályokat tartanak be, amelyeket a vallás követői isteni eredetűeknek vélnek. A hívők számára a vallási szertartásoknak sajátos tartalma és szent jelentése van, amennyiben azokat az említett szabályok szerint arra felhatalmazott egyházi személy végzi. Az egyházi személyek személyisége kétségtelenül fontos a közösség minden tagja számára. A részvétel a közösség életében tehát az egyén vallásának kifejezése, amelyet az Egyezmény 9. cikke védelmez.

A fenti elvek alkalmazása a jelen ügyre

A vallási tevékenység alaptörvény-ellenes definíciója

35. Az Ehtv. a vallási tevékenységek végzését a régi Ehtv-hez képest is új alapokra kívánja helyezni, mely új koncepció számos eleme továbbra is megkérdőjelezhető alkotmányossági szempontból. Az Ehtv. 7/A. § (2) bekezdése tartalmazza a vallási tevékenység definícióját: mely szerint *olyan világnézethez kapcsolódó tevékenység[et folytat], amely természetfelettre irányul, rendszerbe foglalt hitelvekkel rendelkezik, tanai a valóság egészére vonatkoznak, valamint sajátos magatartáskövetelményekkel az emberi személyiség egészét átfogja*. Ez a definíció eltér a korábbi Ehtv. 6. § (1) bekezdés definíciójától, hatályba lépése 2019. április 15-i így mindenképp az Alkotmánybíróság vizsgálata tárgyát képezheti.

36. Ez a definíció jelen formájában alkotmányellenes, ugyanis olyan bizonytalan fogalmakkal operál, melyek tartalma teljességgel megfoghatatlan és ezért alkalmazhatatlan. Ezen felül eleve kétségbe vonja az állam és egyház elválasztásának megvalósulását az a tény, hogy a jogalkotó megkísérli definiálni a lehetetlent – vagyis a vallási tevékenység mibenlétének általa általánosnak tartott ismérrendszerét állítja fel.

37. Az Indítványozó, de álláspontom szerint más vallási szervezet, sőt maga a jogalkotó számára sem világos, hogy mit is jelent a valóság, vagy annak egésze, amelyet a vallási tevékenység a szövegből kiindulva át kell fogjon. Ugyanígy alkotmányos szintű problémát vet fel az emberi személyiség egészére irányultság, mint követelmény meghatározása. Mit is értünk az ember személyiségén? Jogilag az ember személyiségét a maga teljességében nem lehet meghatározni, akárcsak egyetlen vallás sem tudja átfogni ezt a sokrétű, összetett fogalmat. Beszélhetnénk nyilván az emberi személyiség lényegi vonásairól is, de a törvényszöveg egyrészt egyértelműen nem így fogalmaz, másrészt ez ugyanannyira megfoghatatlan és lehatárolhatatlan követelmény, amelyet egyetlen vallás sem tud átfogni, mi több, minden vallás az emberi személyiség más-más részére terjed ki.

38. Álláspontom szerint az előbbieket már önmagukban megalapozzák a teljes módosítás alaptörvény-ellenességét, hiszen a vallási tevékenység suta jogalkotói meghatározása áthatja az egész törvényt és ennek alapján rendeli megítélni Indítványozó és a hozzá hasonló

szervezetek tevékenységét; tulajdonképpen ezt szabja minimum feltételeként a vallási tevékenységet végző szervezetek intézményesülésének.

Egyházi státusz elnyerése és megszűnése

39. Az Ehtv. talán legkritikusabb pontja az egyházi státusz elnyerésének, illetve az egyházi státusz megszűnésének kérdésköre. Az Ehtv. 9/A.-9/G. §§-ai szerint az Indítványozó és minden vallási közösség egy a jogalkotó által előre meghatározott, kvázi számszaki szempontrendszernek megfelelő ranglétrán előre haladva juthat el abba az állapotba, hogy a vallásgyakorlás számára specializált kereteket ölthessen, egyházzá váljon – jelzem, nem arra vonatkozó alapjogi igénye van az Indítványozónak, hogy az egyház elnevezést használhassa, hisz erre az Ehtv. minden vallási jogi személynek lehetőséget teremt; az Indítványozó ténylegesen szeretne működési lehetőségeiben, a rá vonatkozó szabályozásban és minden releváns pontban azonos elbírálás alá esni, mint a többi egyház. Ez jelenleg csak a teljesen érthetetlen jogalkotói feltételrendszer hosszas végigjárása után, évek múltán válhat valóra, akkor is csak úgy, ha a végrehajtó hatalmi ág egy tagja bevett egyházkénti pozícióhoz segíti.

40. Az egyes vallási tömörülési fokokat (vallási egyesület, nyilvántartásba vett egyház, bejegyzett egyház) ugyan a bíróság veszi nyilvántartásba, ám a negyedik típus, a bevett egyház továbbra is miniszteri kezdeményezésre országgyűlési hatáskörben marad. Továbbra is a törvényhozó hatalmi ág dönt tehát arról, hogy a legkiemeltebb és legszélesebb jogosultságokkal rendelkező státusz mely vallási csoportok számára lesz elérhető.

41. A törvénymódosítás továbbra is fenntartja, csupán kisebb korrekciókkal a vallási közösség meghatározott idő óta magyarországi, illetőleg nemzetközi fennállását – ennek igazolását. Erről a fent hivatkozott Mennonita-ügy kapcsán már a strasbourgi bíróság is kimondta, hogy egyezményesértő módon korlátozza a vallásszabadságot. Ugyanígy téves és a valláshoz semmi köze annak a mérőszámnak, hogy hány adó 1 % felajánlót tud felmutatni a kérelmező az eltelt években. Különösen visszataszító ez a szabályozási elem arra tekintettel, hogy a jogalkotó egészen a 2019. április 15-i módosításig, alkotmánybírósági felhívás ellenére adós maradt azzal, hogy az adó 1 % felajánlását a bevett egyházakon kívüli vallási közösségek számára lehetővé tegye – erről már maga a t. Alkotmánybíróság is megállapította, hogy diszkriminatív.

42. Az előző pontban vázlatosan ismertetett szabályozás súlyosan sérti az Indítványozó vallásszabadságához való jogát. Amint az fentebb bemutatásra került, az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata, hogy az állam hitéleti kérdésekben nem nyilváníthat véleményt. Az az alapkoncepció ezért, mely szerint a politikusokból álló Országgyűlés dönthet a legprivilegizáltabb egyházzá válás kérdésében, *per se* alaptörvény-ellenes. Amennyiben pedig alaposabban megvizsgáljuk ezt a szabályozást, nem csak az az alkotmányellenes benne, hogy a törvényhozó hatalmi ágé a döntés. Miről is dönt ugyanis az Országgyűlés? A Kormány általi előterjesztésről, amelynek tárgya, hogy a Kormány egyik tagja megállapodik-e együttműködésről vagy sem a vallási közösséggel. A rendszer tehát nemhogy messze áll az objektív kritériumok követelményétől, de eleve nélkülözi azt.

43. A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy a döntés kétharmados többséghez kötött, így nagy annak a veszélye, hogy csak a jelenleg kétharmados többséggel rendelkező kormányoldalnak „megfelelő” egyházak kerülnek be a bevett egyházak körébe; ezt persze eleve felveti a tény, hogy csakis a Kormány kezdeményezésére lehet egyáltalán dönteni ilyen kérdésben tulajdonképpen a Kormány által kiválasztott vallási közösségek vonatkozásában. Más parlamenti összetétel esetén pedig, ahol senkinek nincs kétharmada, az adott egyház bevettkénti elismerése politikai alkuk tárgyává válik, melynek semmi köze a hithez, de a vita mégis vallásos köntösben fog jelentkezni, adott esetben nagy károkat okozva az adott vallás reputációjának. Ez a veszély abszolút reális, tekintve a parlamenti vitakultúra jelenlegi sajnálatosan alacsony színvonalát. Mindenképpen nagy a kockázata annak, hogy az egyházak rá lesznek kényszerítve működésükkel össze nem egyeztethető politikai alkuk megkötésére annak elérése érdekében, hogy velük kössön megállapodást a Kormány.

44. A döntés politikai jellegét egyébként jól mutatja az is, hogy bár az Ehtv. 9/G. § (3) bekezdése meghatározza, hogy az Országgyűlés törvényben hirdeti ki a megállapodást, ám ez a döntése totálisan diszkrecionális, ugyanis semmilyen garancia nincs arra, hogy ez meg is történik akkor, ha a Kormány már nem élvezi a parlamenti többség támogatottságát. Vallási közösségeket kitenni ilyen bizonytalanságnak úgy, hogy más alapjog vagy alkotmányos érték nincs a korlátozásra okot adó indokok között, *ab ovo* alkotmányellenes.

45. A fenti, tisztán politikai megfontolásokon nyugvó döntéshozatali eljárás az Alaptörvény értelmében megengedhetetlen, az ugyanis – az Alkotmánybíróság gyakorlatával összhangban

– kimondja az állam és az egyház(ak) elválasztásának elvét. Ennek értelmében politikus nem „prédikálhat”, a prédikátor pedig nem politizálhat.

46. Magyarország elsőszámú politikai szervére bízni tehát ilyen primér hitéleti döntésben való határozathozatalt, hozzákapcsolva a végrehajtó hatalmi ág fejét, súlyosan és egyértelműen sérti az Indítványozók vallásszabadsághoz való jogát, azon belül is az állam és egyház elválasztásának és az állam hitéleti semlegességének elvét.

47. Az egyházi státusz elnyerésével kapcsolatban az is rendkívül problematikus, hogy a törvénymódosítás egy négyfokozatú „alakváltást” vezet be, amelyre az Indítványozó kötelezve van, amennyiben el kívánja érni a 2012 előtti állapotát. Az egyes szintek elérésére a jogalkotó a vallástól merőben messze álló feltételrendszert állapít meg – évek aggregált átlagában kimutatott támogatókat, gyülekezeti tagokat követel meg felmutatni, továbbá fenntartja a 20 éves hazai/100 éves nemzetközi működés feltételét, amelyről a strasbourgi bíróság kimondta, hogy teljes mértékben indokolatlan egy demokratikus társadalomban, különösen pedig egy olyanban, amely alig 30 éve tanulja a demokráciát és az alapjogok, így a vallásszabadság biztosítását.

48. Az előbbi feltételek az alkotmánybírósági teszten is elbuknak, már azon a ponton, hogy nem tudnak szükséges (legitim) célt felmutatni, hiszen sem más alapjog, sem pedig alkotmányos érték védelme nem azonosítható a jogalkotói szándék mögött. Ebből kifolyólag a teszt további lépéseinek vizsgálata okafogyottá válik; a szabályozás meglátásom szerint alaptörvény-ellenes.

B. Az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése – egyesülési jog

49. A törvény az Indítványozónak az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésében biztosított jogait sérti, azzal ellentétes.

Az alkotmánybírósági esetjog

50. Az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni. Bár az Alaptörvény nevesítve csak a szervezetek létrehozását és az azokhoz való csatlakozást nevesíti, e jog tartalma szélesebb:

magában foglalja azt is, hogy a szervezetek törvényes céljaik elérése érdekében szabadon működhetnek. Ezt az értelmezést támasztják alá az Alaptörvény értelmezésénél figyelembe veendő nemzetközi jogi dokumentumok is.

51. Az AB gyakorlata szerint az egyesülési jog összefüggésben áll a gyülekezési joggal, mindkettő kollektív módon gyakorolható szabadságjog, és belőle több más jog is levezethető (pl. a pártalapítás vagy az érdekképviselői szervezetek alapításának a szabadsága). A társadalmi szervezetek a demokrácia, illetve a széles értelemben vett társadalmi önszerveződés megnyilvánulási formái. Annak ellenére azonban, hogy az Alaptörvény pl. a gyülekezési joggal és a pártalapítás szabadságával egy cikkben szabályozza az egyesülési jogot, az e jog alapján létrehozott társadalmi szervezetek nem feltétlenül kötődnek valamely politikai célhoz, eszmerendszerhez, és nem is csupán természetes személyeket illetnek meg. Az egyesülési jog mindenkit – természetes személyeket és jogi személyeket is – megillető alapvető szabadságjog; további jelen beadvány szempontjából releváns jellemzője, hogy az egyesülési jog – mint minden alapjog – **gyakorlásáról az egyén vagy a szervezet önkéntesen dönt, arra az alapjogok kötelezett oldalán álló állam nem kényszerítheti.**

52. Az egyesülési jog tartalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában az jelenti, hogy mindenkinek joga van arra, hogy másokkal szervezeteket, illetőleg közösségeket hozzon létre, vagy azok tevékenységében részt vegyen. Az érintett személytől függ, hogy milyen szervezet, közösség megalakításában, illetőleg tevékenységében vesz részt [1/2002. (I. 11.) AB határozat, ABH 2002, 33, 38.].

53. Az Alaptörvény mindenki számára biztosítja, hogy a törvény által nem tiltott célra szervezetet hozzon létre, illetve ahhoz csatlakozzon. Ez a jog elsősorban az egyesülés célja megválasztásának a szabadságát jelenti és e célra rendelt szervezet alapításának szabadságát, továbbá az ehhez való csatlakozás és a kilépés önkéntességét. **A szabadon létesített egyesület és ennek önkéntessége garantálja a meggyőződés, szólás, lelkiismeret és véleménynyilvánítási szabadságot is.** Ezt állapította meg az első AB határozat, amely az egyesülési szabadságnak az alapjogok közötti helyét jelölte ki, és amely megnyitotta az ún. kamarai határozatok sorát. [22/1994. (IV. 16.) AB határozat, ABH 1994, 127, 128-129.; megerősítve az ún. kamarai határozatokban: 41/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 210.; 38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249.; 39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997,

263.; 21/1998. (V. 27.) AB határozat, ABH 1998, 165.; 41/2002. (X. 11.) AB határozat, ABH 2002, 295.; 939/B/1997. AB határozat, ABH 2008, 1587.]

54. Az egyesületek (más néven társadalmi szervezetek) az egyesülési jog alapján alakulnak meg. Önkéntes alapon létrejött, önkormányzattal rendelkező és autonóm módon működő szervezetek. Ez azt jelenti, hogy az egyesületek az egyesüléshez való szabadságjog alapján, az alapító tagok és a résztvevők saját akarat-elhatározásának megfelelően szerveződnek. Az önkormányzás a közösség belső ügyeinek vitelére vonatkozik. Az egyesület ugyanis saját ügyeiben önállóan dönt, és biztosítja, hogy a tagok a döntések előkészítésében és azok meghozatalában közreműködhessenek. Az önkormányzatiság magában foglalja az önszabályozás jogát is. Az arra vonatkozó jogot, hogy az egyesület maga alkossa meg a saját szervezetére, működésére és tevékenységére vonatkozó szabályokat, s gondoskodjon azok végrehajtásáról.

55. Emellett az állam köteles védeni e szabadságokat, vagyis olyan jogi környezetet teremteni, amelyben mindenki számára biztosított, hogy alapvető jogaival élhet. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdéséből következően az egyesüléshez való jogra vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, de lényeges tartalmát törvény sem korlátozhatja. Az alkotmánybíróági gyakorlat szerint az Alkotmány 8. § (2) bekezdése alapján "[a]z állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközehez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni." [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.] Az egyesületek tevékenysége feletti, a szervezeti autonómiát korlátozó állami kontroll tehát kizárólag akkor tekinthető alkotmányosnak, ha az elkerülhetetlenül szükséges valamely kiemelkedően fontos alkotmányos cél elérése érdekében, és a kontroll mértéke e cél elérésével arányos mértékű (10/2011. (III. 9.) AB határozat, 2. rész.).

56. Az egyesülési jog nem abszolút jog, azonban ennek a jognak bármifajta korlátozása csak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével összhangban történhet: Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül

szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Az EJEK gyakorlata – az Egyezmény 11. cikke a 9. cikk tükrében

57. Amennyiben a vallási közösség szervezetéről van szó, az Egyezmény 9. cikkét az Egyezmény 11. cikke tükrében kell értelmezni, amely védelmezi az egyesületi tevékenységet az indokolatlan állami beavatkozással szemben. Ebből a szempontból nézve a hívők joga a vallásszabadsághoz magában foglalja az elvárást, hogy a közösségnek lehetősége legyen a békés működésre, amely mentes az önkényes állami beavatkozástól. A vallási közösségek autonóm létezése elválaszthatatlan a demokratikus társadalmak pluralizmusától, és ebből adódóan szorosan hozzátartozik a 9.cikk által nyújtott védelemnek a lényegéhez. Nemcsak önmagában a közösség szervezetét érinti közvetlenül, hanem a vallásszabadság jogának a közösség összes aktív tagja általi tényleges gyakorlását is. Ha a közösség szervezeti életét nem védené az Egyezmény 9. cikke, az egyén vallásszabadságának minden egyéb eleme sérülékennyé válna.

A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

58. Jelen alkotmányjogi panasz Indítványozója tulajdonképpen 2012 óta kényszerül olyan működési formába, amelyet önkéntesen bizonyosan nem választott volna. Az akkori jogalkotói eljárás úgymond kirántotta lába alól a talajt azzal, hogy megvonta egyházi státuszát, amelyre mint vallási tevékenységet végző közösség, megelőzően joggal tartott igényt.

59. A jelen módosítás ugyanakkor egyrészt fenntartja ezen állapotot, másrészt továbbra is olyan működési formába kényszeríti Indítványozót, amely számára nem a vallási élet gyakorlásával összefüggő tevékenység és a vallásszabadságot biztosító intézmény – lévén egyesületet tulajdonképpen bármire létre lehet hozni, a vallási kérdések ennél fokozottabb é specializáltabb szabályozást igényelnek.

60. Ezzel együtt Indítványozónak nincs más lehetősége, mint az egyesületi formát felvenni, mivel a törvény szabályozása értelmében ez azon kiinduló állapot, amelyből egyáltalán elvi lehetősége van Indítványozónak eljutni a 2012 előtt fennálló egyházi státuszához. Ezzel álláspontom szerint megvalósul az egyesülési jog, mint alapjod természetével ellentétes

kényszerítő aktusa az államnak, ugyanis Indítványozó legjobb belátása ellenére és önkéntes elhatározása nélkül köteles ezen jogát „gyakorolni”.

61. Mivel az első generációs alapjogok egyben alanyi alapjogok is, és mint ilyenek az egyén elhatározása alapján kell, hogy gyakorlásra kerüljenek, a szabályozás minden további teszt nélkül sérti ezt az alapvetést, így az egyesülési jog sérelmére is vezet.

C. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése – diszkrimináció tilalom

62. Az Ehtv. a fentieken túl sérti az Alaptörvény XV. cikkében foglalt diszkrimináció tilalmát is.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

63. Az Alkotmánybíróság számos határozatában értelmezte a diszkriminációtílatmat, amelynek értelmében Magyarország az alapvető jogokat bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

64. Az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített álláspontja szerint a diszkrimináció tilalma elsősorban az alkotmányos alapjogok terén tett megkülönböztetésekre terjed ki. Abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem emberi jog vagy alapvető jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot is sérti. Az Alkotmánybíróság ez utóbbi körben viszont kizárólag akkor ítéli alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási körbe tartozó jogalanyok között [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990. 46, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990. 73, 77-78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992. 280, 282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994.197, 203.].

65. Az Alkotmánybíróság azt is kimondta: a megkülönböztetés tilalma nem jelenti azt, hogy minden megkülönböztetés tilos. A hátrányos megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie és az

egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztása szempontjait meghatározni [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990 46. 48.].

A fenti elvek alkalmazása

66. Jelen ügyben az adott szabályozás tekintetében a homogén csoportnak a vallásos személyek, illetve szervezetek minősülnek. Az Ehtv. szabályozási koncepciója általánosságban is súlyosan aggályos a diszkriminációtilalom szempontjából, de mielőtt ennek a kérdésnek a tárgyalásába fognék, egy – a koncepció egészét is alapvetően befolyásoló – kérdéskört kell tárgyalni, a fentebb a vallásszabadsághoz való jog oldaláról már említett egyházalapítás problematikáját.

67. Az Ehtv. 9/A-9/g. §§-ai differenciált rendszert hoz létre, amely az egyházat támogatók számától és a vallási tevékenységet végző csoport hazai és nemzetközi múltjától teszi függővé az egyes státuszok elnyerésének lehetőségét. Ez a szabályozás súlyosan diszkriminatív.

68. Ez a szabályozás pontosan az olyan relatíve kvázi újonnan alakult felekezetek egyházkénti intézményesülése elé állít áthághatatlan korlátot, mint az Indítványozó, és ezen keresztül a vallásos élet megújulása elé is. Részletes vallástörténeti elemzésre ezen a helyen nincsen mód, de az leszögezhető, hogy a vallások története valójában nem más, mint folyamatos megújulási folyamata – időről időre új irányzatok bukkantak fel annak igényével és hirdetésével, hogy a spirituális életben az addig meglévő vallási-spirituális irányzatokhoz képest megújodást hozzanak.

69. Kirívóan diszkriminatív és az EJEK által is megállapítottan egyezmény-sértő működési évekhez kötni az egyes fokozatok elnyerésének lehetőségét. Ez a szabály un. közvetett diszkriminációt valósít meg, azaz olyan megkülönböztetést, mely egy látszólag semleges, mindenkire alkalmazandó szabályból fakad, de amely az érintettek egy körének – esetünkben az Indítványozóknak – nem teljesíthető feltételeket támaszt, míg más, összehasonlítható helyzetben lévők tudják teljesíteni a jogszabályi feltételeket. Az Indítványozó egyházként 1998. november 3-a óta volt bejegyezve Magyarországon, azaz mindösszesen 14 évnyi magyarországi működést tudott felmutatni addig, amíg a korábbi törvény elfogadása megszüntette egyházi státuszát. Az azóta eltelt működési éveket mint egyház nem tudja

felmutatni, legfeljebb mint vallási közösség. Ezen objektív okból egyházkénti bejegyzésére a hatályos szabályozás alapján nem, illetőleg csak hosszú idő elteltével, irracionálisan meghatározott számok teljesítésével kerülhet sor, dacára annak, hogy az Indítványozó egy „valódi” egyház összes jellemzőjével rendelkezik. A szabályozás tehát ezen okból is egyértelműen diszkriminatív és konkrét jogsérelmet okoz az Indítványozóknak, így azt meg kell semmisíteni.

70. Visszatérve az Ehtv. koncepcionálisan diszkriminatív voltára, egyértelműen megállapítható, hogy az Ehtv. eredményében négy csoportra osztja az vallási tevékenységet végző szervezeteket, holott mindben az a közös, hogy vallási tevékenységet végeznek. Egyfelől lesznek azok az egyházak, akiket a parlament egyházként bevettként elismer vagy a jövőben elismerni fog. Ezek az egyházak minden olyan privilégiumot megkapnak, amelyre a másik három működési formában esély sincs. Különösen gondolok itt arra, hogy kiemelt támogatásokban részesülhet az állammal való együttműködés miatt. A többi csoportnak ez nem jár, ugyanakkor, ha egyéb támogatást elfogadnak, úgy elesnek az államtól folyósítható időszakos bevételektől. Így, ha bevett egyházi funkciót szeretne elérni Indítványozó, úgy a létfenntartását jelenleg megteremtő privát támogatások, pályázatok forrását elfelejtheti. Amennyiben nem tesz így, úgy megmarad vallási egyesületként, ha viszont megteszi, úgy a létfenntartását veszélyezteti egy jobb státusz elérése reményében minden indok és a mi fontosabb, minden biztosíték nélkül arra, hogy a Kormány diszkrecionális döntése majd meghozza a várt együttműködési megállapodást.

71. A rendszer ugyanis akként épül fel, hogy az „alakváltás” iránti kérelemben arra nézve vár nyilatkozatot az Ehtv., hogy hitéleti tevékenysége vagy közcélú tevékenysége érdekében az államháztartás alrendszereiből, európai uniós forrásokból vagy nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott programokból, pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül, egyedi döntés alapján támogatást a kérelem benyújtását követően nem vesz igénybe. Felmerül a kérdés, hogy mégis miből kellene a működését finanszíroznia az Indítványozónak, amíg a Kormány és az Országgyűlés kegyeskedik őt átláthatatlan, objektivitást és garanciákat nélkülöző rendszerben az áhított bevett egyházi státusszal jutalmazni?

72. A fentiek ezért önmagukban és együttesen különösen megengedhetetlen diszkrimináció eredményeznek a homogén csoporton belül, melyet nem vitásan a vallási közösségek (ilyen tevékenységet végző szervezetek) alkotnak. Álláspontom szerint a fentiekben említett

szabályok nem csak önmagukban alaptörvény-ellenesek, hanem az Ehtv. egészét tekintve is, azaz közvetve diszkriminálják az Indítványozót. Ezen alaptörvény-ellenesség orvoslására azonban nincs más mód, mint az Ehtv. jelen módosításának teljes megsemmisítése.

73. A közvetett diszkrimináció körében ismét utalok a strasbourgi Bíróság joggyakorlatára. A Bíróság számos esetben foglalkozott a közvetett diszkrimináció kérdésével, és azt összefoglalta a D.H. and others v. Czech Republic ügyben (no. 57325/00, Judgment of 13 November 2007) mely ügy egyébként a romák iskolai szegregációjával foglalkozott. Nem kívánom részletezni ezen a helyen a Bíróság vonatkozó gyakorlatát, de annak lényege, hogy a közvetett diszkrimináció is sérti az Egyezmény 14. Cikkében foglalt diszkrimináció tilalmát (ld. a döntés 175. pontját), és ami talán még lényegesebb, a közvetett diszkrimináció ténykérdés, független az állam (vagy annak egy szerve, a jogalkotó önkormányzat) szándékaitól. Amennyiben egy intézkedés (jogalkotói aktus) eredményében meg nem engedett megkülönböztetésre vezet, az sérti az Egyezményt. A fentebb részletesen kifejtettek alapján tehát a támadott rendelkezések nem csak az Alaptörvénnyel, hanem az Egyezménnyel is ellentétesek.

Fent előadottakra figyelemmel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszban kérelmezett döntést meghozni szíveskedjék.

Budapest, 2019. október 11.

Tisztelettel:

Indítványozó képviselőjében

